

Med Marx i fedtefadet

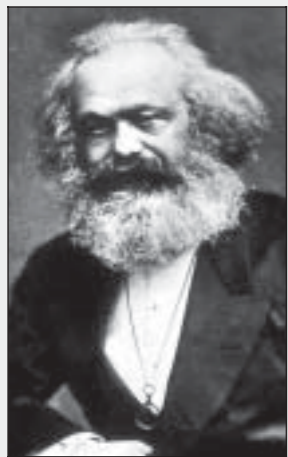
Et klimaks 71. årgang af årbogen Østjysk Hjemstavn er historien om, hvordan bibliotekar Lars Otto Kristensen først i 70'erne skaffede en ugleset professor brændstof til hans kamp mod det daværende marxist-vælde på Aarhus Universitet.

LOKALHISTORIE

Af JENS KAISER

■ Østjysk Hjemstavn har udsendt sin årlige bog. Det er 71. årgang, og den er nogenlunde lige så konstant som julekalenderen, men betydelig mere overraskende. Bogen indeholder hvert år små perler, og dem er der også mange af i år. Med Kurt Quist Nielsen, der i mange år stod i spidsen for Hadsten og Omegns Folkeblad, som ny redaktør kommer bogen i sit emnevalg rundt i hele Østjylland.

Et af højdepunkterne er en artikel af Lars Otto Kristensen, der fortæller den utrolige historie om vandringsviddet på Aarhus Universitet, da marxismen var mantra på en række institutter, og hæderkronede professorer blev boikottet og isoleret i noget, der var en åndelig pendant til den kinesiske kulturrevolution.

FORSIDEMAND – Karl Marx' indflydelse på Aarhus Universitet var tophistorie i Berlingske Tidende i tidligt i 1970'erne takket være bibliotekar Lars Otto Kristensen.

Således blev professor Aage Kabell boikottet, og de sidste mange år af sit liv tilbragte han arbejdsdagene på Statsbibliotekets læsesal, hvor han forskede. Hans studenter ville ikke vide af ham.

Lars Otto Kristensen fortæller, hvordan han spiste frokost med professoren, der ikke havde tænkt sig at give op uden kamp. Så en dag skaffede Lars Otto Kristensen Aage Kabell adgang til den såkaldt hemmelige liste over instituttets indkøb af bøger.

Lars Otto Kristensen tog intetanende på ferie, men da han vendte hjem efter en rejse i DDR, Tjekkoslovakiet og Østrig, købte han Berlingske Tidende ved grænsen.

»Karl Marx som nordisk litteratur« stod der med store, røde typer på forsiden.

Han kendte nok til beslutningsprocesser og mødevirksomhed på sin arbejdsplads til at vide, at nu var en vis herre løs, og fem minutter efter, at han næste dag var mødt, blev han kaldt til møde med ledelsen på Statsbiblioteket. Der var selvfølgelig ballade med Nordisk Institut, der klagede over, at det tillidsfulde forhold mellem instituttet og Statsbiblioteket var alvorligt belastet. Lars Otto Kristensens tjenestemandssættelse hang også i en tynd tråd.

Bibliotekaren forsvarede sig med, at der bare var tale om offentlighed i forvaltningen. En professor havde fået at vide, hvad der var købt til det institut, han var ansat på. Længere var den ikke, men det kostede en måneds anciennitet.

I øvrigt funderer Lars Otto Kristensen over den alvor, der prægede marxisterne. Han skriver: »Aldrig så man et smil fra dem – altid blodig alvor. Hvordan kunne man beskæftige sig med litteraturen uden nogensinde at have skrevet af grin over en novelle, uden nogensinde at have tudet over et digt? Hvad har man ellers litteratur til?«

Selv foretrak Lars Otto Kristensen Soldat Schwejk.

jens.kaiser@jp.dk

Foto: TOMMY JERVIDAL

TALETALENT – Lars Otto Kristensen holder foredrag om danske herregårde og slotte, som har interesseret ham lige siden barndommen. På væggen bag ham hænger en snes billeder af adelens våbenskjolde, som han selv har tegnet og farvelagt i teenageårene.

Den orddrige aristokrat

Lars Otto Kristensen, mangeårig bibliotekar på Statsbiblioteket har en mening om alting og giver ikke meget for nymodens strømninger, uanset om det gælder musik, pædagogik eller sprog. Næ, længe leve militærmusik, kæft, trit og retning samt et sprog, hvor en pedel er en pedel og ikke en teknisk servicemedarbejder.

PORTRÆT

Af TOMMY JERVIDAL (tekst og foto)

■ I døråbningen ligner han en præsentabel engelsk aristokrat. Høj og rank med kongeblat slips, der matcher den hvide skjorte og med en iøjnefaldende sølvgrå moustache, som understreger de aristokratiske træk i et levende ansigt.

En sådan skikkelse ville de færreste forvente at møde i det århusianske bybillede – men i det daglige arbejde som bibliotekar på Statsbiblioteket har studerende og århusborgere truffet ham i en lang årrække. Og på byens eneste boulevard, opkaldt efter godsejeren Marselis, har han nu den seneste snes år med tilfredshed boet på femte sal, højt hævet over naboerne og med fremragende udsigt over det sydlige Århus.

Hans navn er Lars Otto Kristensen, og selv om han er født på en herregård, bliver han aldrig nævnt i Danmarks Adels Årbog. Det skyldes, at fødselsstedet lå 400 meter fra godsets hovedbygning, hvor forældrene boede i forvalterhuset. Inde i stuen står kaffen allerede klar i porcelænskanden, og vi sætter os til rette i Chesterfield-sofaen, hvor et par indbydende flødeskumskager fordeles på tallerkerne på sofaborde.

»Sussi, min kone, har også fri fra Statsbiblioteket i dag. Hun shopper lidt rundt i tøjbutikker i eftermiddag, så vi skulle være sikret fred og ro de næste par timer.« Lyder bibliotekarens myndige stemme, mens kaffen skænkes op. Blok og kuglepen bliver taget op af tasken, og det virker tilsyneladende som en betinget refleks, for Lars Otto Kristensen går straks i gang med at snakke.

»Jeg er født på Birkelse Gods ved Åbybro i Vendsyssel den femte maj 1942. Om min fødselsdato sagde

min far nogle gange: "Det hjalp sgu" – tre år efter tog tyskerne hjem". Men det, jeg bedst husker fra min barndom på Birkelse, er den umådelige tryghedsfølelse, man fik på gårdspladsen, som er Danmarks største. Den samme Skeel-familie bestående af solide jyske landmænd har nu i 10 generationer passet deres gård på 4.700 tønder land siden 1654. Så mange

generationer samme sted giver grobund for traditioner, og den slags interesserer mig, for traditioner skaber tryghed,« mener Lars Otto Kristensen, som i skoletiden gik på Dybvad Mellem- og Realskole i Vendsyssel.

En god og solid gammel realskole, hvor tradition og tryghed gik hånd i hånd med en kontant undervisningsform.

»Vores tysklærer, Nielsen, interesserede sig ikke for, om vi kunne lide at lære tysk. Det blev tæsket ind på eksercitsmanér, og hvis der ikke skete nok, så vi fik et par på skrinet. De vidste dæleme ikke, hvad pædagogik var, men det virkede. Det dér nymodens med, at man skal lege sig til det. Hvem pokker har leget sig til grammatik – det er hårdt arbejde, ubehageligt og røvedeligt. Min konklusion er, at moderne pædagogik er ubegrænset frihed til at spille andres tid,« fastslår Lars Otto Kristensen, som tydeligvis er ved at tale sig varm.

»Engang i en stil i skred mellem de to om fredagen cykler vi hjem og hører plader.«

Nielsen, som også var vores dansklærer, satte et ekstra d ind, så der stod "pladder". Den slags af-føder respekt. I øvrigt blev jeg født til tysk i skolen, og det var der to grunde til. For det første kunne jeg ikke fordrage den modbydelige kælling, vi havde til engelsk, og for det andet kunne jeg godt lide Nielsen. Derfor læste jeg selv tysk i min fritid, og det bevirkede, at jeg kom nemmere gennem tysk på Aalborg Kathedralskole,« fortæller Lars Otto Kristensen, som ellers måtte stå model til en del hårde hug i gymnasiet.

Scherfig var for sart

»Lektor Sonne, som vi havde til dansk, brugte skænseløst sin store erfaring og belastning overfor os elever. Vi blev hængt igennem politisk, og kunne vi ikke holde til det, kunne vi holde kæft. Jeg blev kaldt "fæstebonden", fordi jeg var skolens mest reaktionære elev. Vi lærte at klare os, og vi fik lært at tage nedslag, inden vi kom derud, hvor de blev alvorlige. I bogen "Det forsømte forår" kalder Scherfig den slags for den "sorte skole", men det skyldes kun, at Scherfig var en alt for sart plante. I vores klasse lærte vi alle

sammen at klare os ude i samfundet – det fik jeg bekræftet ved vores 45 års studenterjubilæum på Kathedralskolen for nylig,« afrunder Lars Otto Kristensen en begivenhedsrig skolegang.

Efter gymnasietiden kom Lars Otto Kristensen til Århus, hvor elevtiden på Statsbiblioteket endte med en bibliotekaruddannelse samme sted. Her oplevede han på

nærmeste hånd miljøet i de spændende år på universitetet fra 1968 og ind i 70'erne, hvor Karl Marx blev et ikon så stort, at han var tæt på at fremstå som det fjerde nummer i treenigheden.

»Jeg spiste tit frokost med professor Aage Kabell, som sad på Statsbibliotekets læsesal i begyndelsen af 1970'erne. Hans studenter boikottede ham i hele syv år – så døde han. Jeg tror nu, det passede ham meget godt, altså boikotten, for han brød sig ikke om at undervise, men alt i dansk og historie var ren marxisme og ikke en skid andet – det var fuldstændig ejendommeligt,« husker Lars Otto Kristensen.

Anders And som kapitalist

Der blev vendt op og ned på den hidtidige tankegang i universitetsmiljøet, og pludselig røg Anders And ind som litteratur på danskstudiet som et relevant eksempel på kapitalistisk tankegang i samfundet.

»Jeg skylder faktisk marxisterne tak, for når Nordisk Instituts egne lærere, litteraturfolkene, kunne klare sig uden litteraturen, bare de havde de

res Karl Marx, så behøvede jeg da heller ikke længere læse Jakob Pauludan, og hvad de hedder alle sammen. Det synes jeg, var en befrielse. Jeg kunne begynde at vedkende mig min dårlige smag, og det har jeg haft det godt med siden,« smiler Lars Otto Kristensen skælmisk og gør klar til at tage fat på en yndet kæphest, de intellektuelle.

»Intellektuelle elsker ideologiske platforme, hvorfra de kan bekriige alle anderledes tænkende. Selv om kommunismen spillede fallit med Berlinmurens fald i 1989, afholder det ikke intellektuelle fra at påstå, at det eneste problem var, at kommunismen blev forkert udført. Det er sikkert rigtigt, at ingen blev kommunist bare for at slå kapitalister ihjel og ingen nazist for at myrde jøder. De ville bare have et rent ideelt samfund og betale gerne omkostningerne. Men nazisme og kommunisme byggede på knogler, hvor mord blev resultatet af at foreskrive sig til en ideologi, der havde svar på alt. Derfor er jeg imod alle former for ideologier og ismer, for når teorierne går ind, ryger den slags for den "sorte skole", men det skyldes kun, at Scherfig var en alt for sart plante. I vores klasse lærte vi alle

sammen at klare os ude i samfundet – det fik jeg bekræftet ved vores 45 års studenterjubilæum på Kathedralskolen for nylig,« afrunder Lars Otto Kristensen en begivenhedsrig skolegang.

Efter gymnasietiden kom Lars Otto Kristensen til Århus, hvor elevtiden på Statsbiblioteket endte med en bibliotekaruddannelse samme sted. Her oplevede han på

Lars O. Kristensen

► Født 5. maj 1942

► Gift, ingen børn

► Bibliotekar

► Ansat på Statsbiblioteket siden 1965

► Klummeskriver ved Århus Stiftstidende

► Guide for Tourist Århus

► Foredragsholder

meter og en kampvægt på 140 kilo, troppede op til mødet og ud over at være et ekstremt underholdende midtpunkt i kredsen, gennemgik han sagen punkt for punkt. Efter halvanden time sluttede han samtalen således: "Ja, men det er en anstændig sag. De kan bare bruge mit navn".

Godsejer Juncker købte godset Overgård ved Mariager i 1938, grundlagde Junckers Savværk og opfandt bøgerparketgulvet. I 1981 tabte han det hele på gulvet. Som en af hans kammerater fra modstandskampen formulerede det ret præcist: Junckers problem havde altid været, at hans økonomi var 20 år efter hans ideer.

»På sin vis illustrerer Flemming Junckers deroute som godsejer meget godt de problemer, som mange godsejere står med i dag. Kun de færreste godser er rentable, og jord og skov kan slet ikke

give de fornødne indtægter til de omfattende vedligeholdelsesarbejder på bygningerne. Den årlige vedligeholdelse løber ofte op i en halv mio. kr. eller mere, og det er et stort problem,« fortæller Lars Otto Kristensen, som har interesseret sig for danske herregårde og slotte, så længe han kan huske.

En anden langvarig besættelse er militærmusik. Mens 700 lp'er er med samme musikart står i skælderen. »Militærmusik kan sidestilles med tradition og uforanderlighed. Derfor holder jeg også meget af livgarden. Jeg går altid med vagtparaden, når jeg er i København, og det er dæleme heller ikke noget, der er præget af ændringsparathed. Er der noget, man ved med sikkerhed, så er det, at det er nøjagtigt det samme hver dag. Denne evige flimrende forandring er kun

til glæde for dem, hvis livsindhold hele tiden er at skabe forandring,« fastslår Lars Otto Kristensen og vender tilbage til bibliotekararbejdet på Statsbiblioteket, hvor han gennem 40 års ansættelse har oplevet mange ændringer og for-simplinger af sproget.

»Indtil sidste år lå der noget ude i Risskov, som hed Husholdningsskolen. Nu hedder det – fanden hakkeme – "Sanssestormerne" – ja, det hedder det sgu,« sprutter Lars Otto Kristensen af grin og nævner i samme forbindelse "Kaospiloterne" som et tilsvarende intetsigende ord, der lyder af potens.

»Varmluft-industrien tjener mange penge i disse år. Navnet Århus Oliefabrik var fint dækkende for virksomheden, indtil den pludselig hed Aarhus United, som var det en engelsk fodboldklub. En pedel hedder teknisk servicemedarbejder, og en mellemleder kaldes Key Account Manager. Her på Statsbiblioteket havde vi i mange

år noget, som hed indvandrerbogsamlingen – en jordnær og dækkende betegnelse. Nu hedder det "Videncenter for integration". Sådan er tiden nu om dage, men der er ét ord, jeg har kunnet bruge i mange år, når jeg skulle være klog uden at være det. Det er ordet postmoderne. Det kan man sige til alting, og der er aldrig nogen, der spørger: "Hvad fanden mener du med det?"

Efter at have tanket kaffe fortsætter Lars Otto Kristensen sin kamp mod ordenes omsiggriben.

»Politikere i dag går snart over gevind med deres tåbeligheder. Først fik vi Arbejdspladsvurdering (APV), som mildt sagt var overflødig, men nu har Barfoed, vores konservative minister for far, mor

og børn, slået alle rekorder med "Lov om børnemiljø". Det hedder Børnemiljøvurdering (BMV), og fra første januar 2007

skal alle dagplejemødre nu til at udarbejde børnemiljøvurderinger. Hvor kommer den slags fra? spørger Lars Otto Kristensen hovedrystende og svarer selv med et smil:

»Det må være en postmoderne mekanisme. Nej, dét, der mangler, er noget god sund bondefornuft, sådan som det for eksempel praktiseres i Vendsyssel. Det kunne rydde op i mange af tåbelighederne. Imidlertid kan det sandt for dyden være svært at bevare sansen for, at tingene er enkle, når man har gået rundt i et universitetsmiljø i 45 år,« konkluderer Lars Otto Kristensen, da en puslen i entreen indikerer, at hustruen er kommet hjem.

Timerne løber hurtigt i godt selskab, og Lars Otto Kristensen kunne blive ved, men skriveblokken er fyldt. Som debattør i dagspressen har han bl.a. indstillet sigtekornet til rammende kommentarer om om Muhammedtegningerne, integration og religion.

jpgaarhus@jp.dk

DAGENS TILBUD

LA | SALL
FRA I MORGEN KL. 9.30
SPAR OP TIL 50%

Garn
Mohair, 50 g i 3 farver. Råsilke, 50 g i 4 farver. Uldstrømpegarn, 50 g i 5 farver eller lamme, 50 g i 5 farver.
Normalpris pr. nøgle 39,95
FRIT VALG PR. NØGLE NU KUN **14⁹⁵**

Uldgarn
100 g i 4 farver.
Normalpris pr. nøgle 49,95
PR. NØGLE NU KUN **19⁹⁵**

Silkegarn
50 g i 2 farver.
Normalpris pr. nøgle 99,95
PR. NØGLE NU KUN **39⁹⁵**

Stue 1

TILBUDS ØEN

CLAUDIO Tights
Bomuld/lycra. Sorte eller hvide.
Normalpris pr. par 99,95 3 PAR KUN **100,-**
5 PAR NU KUN **150,-**

CLAUDIO
Hvidt undertøj
i ren bomuld. Normalpris pr. del 69,95
3 DELE KUN **100,-**
5 DELE NU KUN **150,-**

Sokker
Normalpris pr. par op til 59,95 PR. PAR KUN **29,95** 5 PAR NU KUN **100,-**

www.calling.dk
Salling
Århus 86 12 18 00
Aalborg 98 16 00 00